

Kolevka svih verovanja

Hodočastiti na sveta hrišćanska mesta, u današnjem Izraelu, nekada je bio veliki poduhvat. Trebalo je preći "pola sveta" da bi se iz nekog dela Evrope stiglo do Jerusalima. Danas je mnogo lakše doći do Svete zemlje. Naša aviokompanija "Er Srbija" nekoliko puta nedeljno leti ka Tel Avivu, a odatle, brzim autoputem, za četrdesetak minuta ste u Jerusalimu. Gradu koji je "prestonica sveta", mestu koje je na mapama tri velike monoteističke religije označeno jarkim slovima.

Latentna opasnost, jasno označena bezbednosnim rizicima, element je koji hodočašće na Svetu zemlju i danas čini poduhvatom. Osnivanje države Izrael tektonski je poremetilo ionako labilne odnose na Bliskom istoku, čineći ih svakodnevno napetim. Česti sukobi Izraela i susednih arapskih zemalja opterećeni su i dnevnim tenzijom u odnosima Palestinaca i Izraelaca u samom Izraelu. Sirene koje pozivaju u skloništa, vojni punktovi, teroristički napadi, deo su svakodnevice u ovoj zemlji.

U ovom putopisu, bavićemo se onim što je ovaj prostor danas. Kratak presek života u nama dalekoj zemlji, valja započeti prvim utiskom, a on je: na aerodromskoj kontroli, nećete dobiti pečat u pasoš. Razlog ovoj nesvakidašnjici leži u tome da mnoge muslimanske zemlje ne priznaju državu Izrael, pa bi putnik-namernik mogao da ima problema, na primer, ako posle Izraela poželi da ode u Egipat... Dobijate specijalni papirić sa nekom vrstom vize, to ubacite u pasoš i krećete dalje.

Aerodrom Ben Gurion nalazi se negde između Tel Aviva i Jerusalima. Gde god se opredelite da krenete, morate javnim prevozom ili taksijem. Neretko, teroristički napadi dešavaju se baš u javnom prevozu, bilo da je to postavljanje eksplozivnih naprava ili kao što se nedavno desilo u Tel Avivu - napadi hladnim oružjem. Ipak je bolje ići taksijem. U "jevrejskom delu" Izraela sve je novo i moderno, gradi se i oseća se snažan napor da se država izgradi do kraja. Ganc-nov autoput koji povezuje Tel Aviv sa Jerusalimom, i prateća infrastruktura, upravo to dokazuju.

Treba istaći da je Izrael izuzetno skup - bočica obične vode košta oko 200 dinara, pa se u skladu sa tim, valja opredeliti za smeštaj nižeg ranga. Bolje u Tel Avivu, koji je i turistička destinacija a zimi su mnogobrojni hotelski kapaciteti poluprazni pa su cene prihvatljivije. Jerusalim je po tom pitanju skuplji, jer oni koji dolaze u ovo sveto mesto, ne biraju vreme tokom godine - stalno je puno. Kako Izrael nije zemlja velikog prostranstva, sjajno organizovanim javnim prevozom (uz navedene opasnosti), može se brzo stići bilo gde - Jerusalim Haifa, Nazaret, pa i palestinske teritorije na Zapadnoj obali (reke Jordan).

Prvi utisak sa Telavivskih ulica ostaviće vas bez daha: predivna obala, neboderi koji paraju panoramu, stari grad Jafa - prizori su koji očaravaju. Međutim, vojni i policijski punktovi, čak i na ulazima u tržne centre i autobuske stanice, podsećaju vas da niste na lagodnoj turističkoj ruti,

već na mestu koje je "trusno". Nelagodu podstiču i spomenici stradalima od terorističkih napada na koje se može naići tokom šetnje, na primer, telavivskom promenadom. Trogodišnji vojni rok za muškarce i dvadesetomesečni za žene, čini da na ulicama vidite mnogo mladih ljudi u uniformama boje pustinjskog peska, sa automatskim naoružanjem. Izraelski vojnici, čak i kada nisu u jedinicama, ne odvajaju se od ličnog naoružanja. Ali, odgovoran odnos prema oružju učiniće da se osećate bezbedno a ne uplašeno.

U Izraelu se govori mnogim jezicima. Jevrejska naselja se i danas grade i na pripadajućim teritorijama, kao i na delu koji je pod palestinskom upravom. Poslednjih decenija veliki broj Jevreja iz Rusije, Francuske, Španije, Argentine, bolji život pronalazi u Izraelu. Država im omogućuje sve - od stambenog prostora do posla. Zato se mnogi odlučuju na ovaj korak. Ruski jezik, gotovo se odomaćio.

Jerusalim se nalazi na 800 metara nadmorske visine. Dominira okolinom. Klima u Jerusalimu je odlična - zimi nije hladno a leta nisu toliko vrela upravo zbog nadmorske visine na kojoj je ovaj grad položen. Verovatno zato je i odabran da bude "čvorište". Jerveji, Hrišćani i Muslimani, smatraju ga svojim svetim mestom. Tu je Isus Hrist pogubljen, tu je i vaskrsao. Tu se Muhamed vazneo u nebo a tu su i ostaci Solomonovog hrama kraj kojeg se okupljaju svi Jevreji. Sva tri mesta - džamija Al-Aksa, Zid plača i Crkva Hristovog groba - nalaze se u videokrugu, stotinak metara udaljeni jedni od drugih. Taj neverovatan verski konglomerat čini Jerusalem nestvarnim. U gradskoj vrevi, jedni do drugih. mimoilaze se ortodoksni Jevreji, arapski i hrišćanski hodočasnici, mešaju se hebrejski, engleski, arapski, ruski, jermenski, grčki i svi drugi jezici. Svako hita svome cilju, svi veruju u istog Boga, a opet, nešto ih deli. To je ono ljudsko i materijalno, još uvek neprevaziđeno. I u ime itog Boga, čine da naude onom drugom. Paradoks. Nekada ratnici-krstaši, ili muhamedanski osvajači, danas neki novi, ali opet, u isto ime, osvajači.

Zid plača je mesto na kome nećete ostati ravnodušni. Naročito u vreme Šabata, jevrejskog praznika kojim se slavi subota, dan kada je Bog, nakon što je stvorio svet, odmorio. I dan-danas, držeći se božijih zapovesti, Jevreji slave subotu. Sve staje - ne radi čak ni javni prevoz. Osim šatl-kombija koji voze izraelski Arapi. Čak ni vozovi ne voze. S prvim sumrakom u petak, Jerveji se okupljaju kraj ostataka Solomonovog hrama i tu u veselju, ali pravom veselju - igra se i peva i dočekuju praznik. Spontano se formiraju kola u koja ulaze i stari i mladi (više mladi, jer je populacija Izraela mlada), peva se i igra do kasno u noć. Subota potpuno umiri jevrejska naselja sve do prvog sumraka. A onda, vozovi ponovo polaze na svoj put i život se nastavlja...

Džamija Al-Aksa, mesto na kome se, po verovanju, prorok Muhamed vazneo u nebo, dominira pejzažem. Odmah ispod Maslinske gore, odakle je Isus sišao u Jerusalem. NJena zlatna kupola orijentir je za sve Muslimane, ali ne i za druge. Ne-Jevrejin može da dođe do Zida plača, onaj ko nije Hrišćanin, može posetiti sveta hrišćanska mesta, ali onaj ko nije Musliman, ne može prići Ak-Aksi. Uličice Starog grada Jerusalima koje vode do ovog mesta, preprečene su bodljikavom žicom i vojnim kontrolnim punktovima. Obavezno pitanje vojnika "da li ste Musliman", pasoš je za prolaz. NJihova vizulena procena vaše veroispovesti udaljiće vas odatle pre nego li vam i postave to pitanje.

Treće sveto mesto, a prvo za Hrišćane jeste Srkva Hristovog groba. Do nje se stiže Putem boli, ili pravcem Via Dolorosa - spletom uskih uličica kojima je Isus hodio na svom putu raspeća. Od malog trga na kome je osuđen na smrt, zatvora u kome je boravio, pa do Golgote, brdašca na kome je razapet, proći ćete svih 14 tačaka, svetih mesta, gde je utamničen, na kome je padao pod teretom krsta, gde mu je Veronika obrisala krvavo lice... Čudan je osećaj biti na izvoristu istorije. Strahopoštovanje na Golgoti, mestu na kome je Isus razapet, ne može se opisati, jer se mora doživeti. Stojite pred Bogom.

Danas je ovaj hram sedište grčkog pravoslavnog patrijarha jerusalimskog, kontrola celog objekta podeljena je između nekoliko hrišćanskih crkava gde postoji podela nad upravom pojedinih delova crkve, kapela, oltara, takođe postoje posebna pravila, kojih se svi pridržavaju vekovima. Paradoks je da su ključevi ove crkve kod dve muslimanske porodice, jer je tako odlučio sultan Saladin. Oni svaki dan otvaraju vrata Crkve Hristovog groba.

Prosto ošamućeni od prizora na koje nailazite u Starom Jerusalimu, vraćate se u realnost ponudom suvenira, orijenatalih poslastica i drugih vašarskih turističkih ponuda koje stižu sa svih strana. Ali, osveštanu ikonu prodaće vam u svom dućanu Musliman, maramu sa motivima Palestine možete kupiti kod Jevrejina a talit, tradicionalnu jevrejsku kapicu, možda ste kupili u prodavnici nekog jermenskog Hrićanina... Da li taj ekonomski pristup rešavanju hiljadugodišnjih nesporazuma može da bude rešenje ovozemaljskih i onozemaljskih problema, prosudite sami...